

บทที่ 2

แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยศึกษาปัญหาทางจริยธรรมในการโต้ตอบบนเว็บบอร์ดในเว็บไซต์ผู้จัดการออนไลน์ โดยใช้แนวคิดทฤษฎีในการวิเคราะห์ดังนี้

1. ทฤษฎีการสื่อสารผ่านสื่อกลางคอมพิวเตอร์
2. ทฤษฎีเทคโนโลยีสื่อสารเป็นตัวกำหนด
3. แนวคิดเกี่ยวกับหนังสือพิมพ์ออนไลน์
4. แนวคิดเกี่ยวกับจริยธรรม

2.1 ทฤษฎีการสื่อสารผ่านสื่อกลางคอมพิวเตอร์

(Computer-Mediated communication)

ในยุคสังคมสารสนเทศ (Information Society) การสื่อสารผ่านสื่อกลางคอมพิวเตอร์เป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตในปัจจุบันมากขึ้น มนุษย์จำเป็นต้องใช้ข้อมูลข่าวสารเพื่อเพิ่มพูนศักยภาพ (Efficiency) ความรู้ (Knowledge) ความสามารถ (Ability) ให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงในสถานการณ์ต่างๆ ด้วยเหตุนี้ อินเทอร์เน็ต (internet) ที่เชื่อมโยงข้อมูลข่าวสารอย่างเป็นระบบเครือข่ายคล้ายใยแมงมุม จึงได้รับการพัฒนาและกลายเป็นช่องทางในการสื่อสารในสังคมสารสนเทศ (อรรถนพ เขียรถาวร, 2542)

ผู้ที่สามารถเข้าถึงข้อมูล (Information Access) ได้มากกว่าจึงมีความได้เปรียบในการใช้ชีวิตประจำวัน เนื่องจากการสื่อสารผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ช่วยประหยัดเวลาและระยะทางในการเข้าถึงข้อมูล เช่น การตรวจสอบราคาหุ้นก่อนการตัดสินใจซื้อขาย การอ่านพยากรณ์อากาศก่อนออกเดินทาง นอกบ้าน การหาข้อมูลสถานที่เรียนต่อในต่างประเทศโดยผ่านระบบอินเทอร์เน็ต เป็นต้น นอกจากนี้การสื่อสารผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการสื่อสารแบบสองทาง (Two-way Communication) กลายเป็นช่องทาง (Channel) ใหม่ในการสื่อสารสร้างปฏิสัมพันธ์ (Interaction) กับผู้อื่น ทำให้ผู้ใช้งานหาเพื่อนคุยคนใหม่เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลที่มีความสนใจร่วมกันได้ (รัตนาวลี เกียรติ นิยมศักดิ์, 2542)

ทั้งนี้ โรนัลด์ โรท (อ้างถึงในวอล์กเชอร์มิล เอ็มวีอีเอ็ม, 2541) ได้วิเคราะห์ถึงศักยภาพของการสื่อสารด้วยคอมพิวเตอร์โดยเปรียบเทียบจากคุณสมบัติในการสื่อสารในรูปแบบต่างๆ ดังนี้

1. ความเป็นอิสระจากกฎเกณฑ์และข้อจำกัด (Freedom of Constraints) เช่น การไม่กำหนดสถานะของผู้ส่งสาร การยกเลิกการผูกขาดความเป็นเจ้าของสื่อ ความสามารถเลือกกลุ่มผู้รับสารเฉพาะเป้าหมายได้ การกำหนดช่วงเวลาในการรับข่าวสาร หรือ การสามารถเรียกคืนข้อมูลได้ เป็นต้น

2. ขอบเขตการสื่อสาร (Mode of Technical Band Width) หมายถึงระยะทางระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร หรือเนื้อหาที่สามารถนำเสนอได้หลายลักษณะ ทั้งที่เป็นคำพูด สัญลักษณ์ ภาพ หรือ เสียง

3. การสนองตอบและการปฏิสัมพันธ์ (Feedback and Interactivity) ระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสารสามารถเกิดขึ้นได้โดยสะดวก และในระยะเวลาอันรวดเร็ว

4. การติดต่ออย่างเป็นเครือข่าย (Network Flows) มีผลต่อการกระจายตัวรวมทั้งการเข้าถึงสื่อและข้อมูลที่มีการเชื่อมโยงกัน

McQuail (อ้างถึงในปราณี พุ่มบางป่า, 2543) เสนอแนวคิดเกี่ยวกับ "สื่อใหม่" ว่ามีลักษณะสำคัญ 4 ประการ ที่มีช่องทางการสื่อสารคล้ายคลึงกันและแตกต่างกันตามประเภทของการใช้งาน เนื้อหา และบริบท ได้แก่

1. สื่อเพื่อการสื่อสารระหว่างบุคคล (Interpersonal Communication Media) ได้แก่ โทรศัพท์ (ซึ่งมีลักษณะของความสามารถในการเคลื่อนย้ายมากขึ้น) อีเมล (ในระยะแรกเป็นการใช้เพื่อการทำงาน แต่ปัจจุบัน เป็นการใช้ในเรื่องส่วนตัวมากขึ้น) เป็นการส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ที่ช่วยให้ติดต่อระหว่างกันสะดวกมากขึ้น

2. สื่อเพื่อปฏิสัมพันธ์เพื่อความเพลิดเพลิน (Interactive Play Media) ได้แก่ คอมพิวเตอร์และวิดีโอเกม รวมทั้งอุปกรณ์ Virtual Reality หากเปรียบเทียบกับ "สื่อเก่า" แม้ว่าจะมีการสื่อสารที่ใช้เทคโนโลยีคล้ายกันและอาจถือว่าเป็น "ทางเลือกในการใช้งาน" ของการใช้สื่อบางอย่าง ข้อแตกต่างที่สำคัญ ก็คือความสามารถในการโต้ตอบ (Interactivity) และ "กระบวนการ" ในการใช้ประโยชน์

3. สื่อเพื่อการค้นหาข้อมูล (Information Search Media) เป็นประเภทที่มีสื่อหลายชนิด แต่อินเทอร์เน็ตและเว็บบอร์ดเป็นตัวอย่างที่เด่นชัดที่สุด โดยจัดเป็นแหล่งข้อมูลที่ไม่มีข้อจำกัดเรื่องขนาด

ความเป็นปัจจุบัน และการเข้าถึง อย่างไรก็ตาม ความหลากหลายของเนื้อหา และแรงจูงใจในการใช้งาน แสดงให้เห็นลักษณะที่เป็นประโยชน์ที่นอกเหนือจากผลของการพัฒนาเทคโนโลยี

4. สื่อเพื่อการมีส่วนร่วม (Collective Participatory Media) สื่อในกลุ่มนี้ใช้อินเทอร์เน็ตในการแบ่งปันและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ความคิด ประสบการณ์ และการสร้างความสัมพันธ์จากการสื่อสารผ่านคอมพิวเตอร์ เช่น การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นบนเว็บไซต์, การพูดคุยในห้องสนทนา (chat room), การเล่น icq, หรือ msn เป็นต้น

การสื่อสารผ่านสื่อกลางคอมพิวเตอร์จึงช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของการสื่อสารในยุคปัจจุบัน ให้ผู้ใช้งานมีความทันต่อเหตุการณ์ บุคคลสามารถติดต่อสื่อสารกันได้สะดวก รวดเร็วและง่ายดายมากขึ้น การใช้ชีวิตที่ต้องแข่งขันกับเวลาในสังคมปัจจุบัน ทำให้การสื่อสารใหม่เป็นที่นิยมแพร่หลาย อย่างไรก็ตาม นอกจากการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อผลของการติดต่อสื่อสารและการทำงานที่มีประสิทธิภาพแล้ว การใช้เพื่อตอบสนองความเพลิดเพลิน ความบันเทิง ด้วยขีดความสามารถอันไร้ขีดจำกัดของการเข้าถึงข้อมูลในระยะไกล เป็นส่วนหนึ่งให้บุคคลสืบค้นข่าวสารข้อมูลต่างๆผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเช่นกัน (ปรเมศวร์ รมยาภูร, 2546)

แนวคิดเกี่ยวกับเว็บไซต์กับการสื่อสารผ่านสื่อกลางคอมพิวเตอร์

ด้วยเหตุผลของความสามารถในการสื่อสารผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตดังกล่าว ทำให้การใช้งานบนเว็บไซต์ มีความเป็นอิสระ (Freedom) ไม่มีข้อจำกัดด้านเวลาและสถานที่ในการสื่อสาร (No Time and Space Boundaries) การสื่อสารแบบสองทางทำให้ผู้สื่อสารเป็นได้ทั้งผู้แสดงความคิดเห็นและเป็นผู้รับสารความคิดเห็นในประเด็นต่างๆได้ตามต้องการ เว็บไซต์จึงกลายเป็นสังคมเล็กสังคมหนึ่งบนอินเทอร์เน็ตที่ไม่แบ่งแยกชนชั้นและลดระดับความแตกต่างทางสังคมระหว่างผู้สื่อสาร ทำให้ทุกคนที่เข้ามาพบปะมีสถานะเท่าเทียม และสามารถแสดงความคิดเห็นได้เสรีเท่ากัน อีกทั้งการสื่อสารผ่านคอมพิวเตอร์ยังเอื้อให้ผู้ใช้งานเว็บไซต์สามารถปิดบังชื่อจริง ปกปิดชื่อเสียงหรือใช้นามแฝงในการสนทนาได้ ทำให้ผู้สนทนามีความกล้าที่จะแสดงความรู้สึกตามที่ตนต้องการโดยไม่ต้องกลัวว่าใครจะรู้ และอาจมีการปลอมตัวเปลี่ยนตัวตนไปตามต้องการ (ดารินทร์ สวัสดิ์เสวี, 2545)

อย่างไรก็ตาม การใช้งานเว็บไซต์ผ่านสื่อกลางคอมพิวเตอร์ นอกจากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันแล้ว เว็บไซต์ยังเป็นพื้นที่ที่มีลักษณะพิเศษในด้านความมีส่วนร่วม (Participation) ผู้ใช้งานซึ่งไม่ใช่ผู้ที่เป็สื่อมวลชนโดยอาชีพ สามารถรายงานเหตุการณ์ แสดงความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ กระตุ้นเร้าและผลักดันเพื่อพัฒนาประโยชน์แห่งชาติต่อเหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นในสังคม (รัตนาวลี เกียรตินิยมศักดิ์, 2542) การสื่อสารผ่านเว็บไซต์ทำให้สถานะของผู้ใช้งานเปลี่ยนจากผู้ส่งสารให้กลายเป็นนัก

สื่อมวลชนกลุ่มย่อย เนื้อหาข่าวสารที่เสนอผ่านสื่อกลางคอมพิวเตอร์ จะเป็นข้อมูลที่ไม่ผ่านการคัดกรองจากบรรณาธิการหรือนายประตู (Gatekeeper) อย่างเช่นสื่ออื่นๆที่แล้วมาที่ต้องมีการคัดเลือกสารก่อนนำมาเผยแพร่

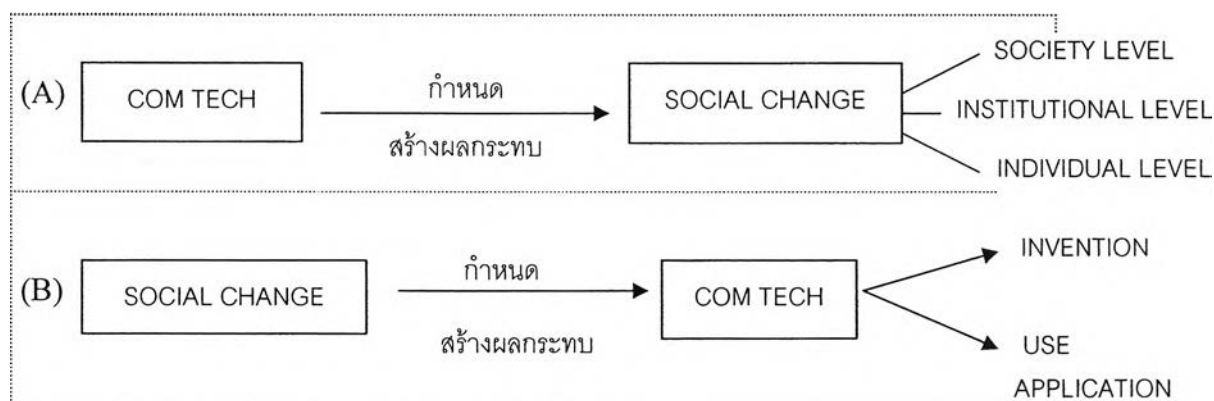
ด้านการรับส่งข้อมูลข่าวสาร ตามแนวคิดของ Hoffman และ Novak (อ้างถึงในเพ็ญทิพย์ จิรพิน นุสรณ์, 2539) ผู้ใช้เว็บบอร์ดสามารถเลือกรับข้อมูลข่าวสารตามที่ต้องการได้ (Information Pull) เพราะลักษณะของอินเทอร์เน็ตเปิดโอกาสให้ผู้สื่อสารสามารถเลือกและรับข้อมูลตามความสนใจและต้องการได้ โดยผู้สื่อสารสามารถเลือกอ่านข่าวสารที่ตนสนใจและอาจมีปฏิสัมพันธ์ (interact) เพื่อเพิ่มพูนความรู้ (Knowledge) จากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน หรือการขอข้อมูลเพิ่มเติมจากผู้ดูแลเว็บไซต์ และผู้อื่นที่มีข้อมูลนั้นๆได้

ดังนั้น เว็บบอร์ดจึงเป็นสิ่งใหม่แห่งการพบปะสังสรรค์ของผู้คนที่ไม่ว่าจะอยู่แห่งใดในโลกก็สามารถเข้าร่วมพูดคุย แสดงความคิดเห็นและถกเถียงอภิปรายร่วมกันได้ เป็นสังคมที่ไม่มีข้อจำกัดเรื่องพื้นที่และเวลา เป็นพื้นที่ที่เปิดกว้างทางความคิด ทำให้ผู้คนที่ไม่ว่าจะอยู่ที่ใดในโลกเชื่อมต่อกันหากผู้นั้นสามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้ การไร้ข้อจำกัดในการสื่อสารทั้งด้านการเข้าถึงเว็บบอร์ดที่ง่ายและสะดวก การหลุดพ้นจากการควบคุมเนื้อหาที่ใช้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ซึ่งแตกต่างไปจากการสื่อสารแบบเผชิญหน้า ที่ต้องคอยระวังใส่ใจในคำพูดและการกระทำของตน รวมถึงบุคคลสามารถพูดคุยได้ตลอดเวลาตามต้องการ โดยไม่ต้องรอความพร้อมจากคู่สนทนา เนื่องจากการสื่อสารแบบสองทางไม่พร้อมกัน (Asynchronous Communication) มีการโต้ตอบและสลับบทบาทระหว่างการเป็นผู้รับสารและผู้ส่งสาร (ปิ่นทาวริย์ ไชรัมย์, 2547) ทำให้การสื่อสารผ่านเว็บบอร์ดเป็นพื้นที่ซึ่งบุคคลสามารถแวะเวียนเข้ามาอ่านความคิดเห็นต่างๆของกันและกัน ในขณะที่เดียวกันก็บอกเล่า แสดงความคิดเห็นหรือรายงานเรื่องราวต่างๆ เหมือนกลุ่มผู้สื่อข่าวในโลกไซเบอร์ (Journalists by Cyber Space) ได้ อย่างเหนือกฎเกณฑ์ข้อบังคับจากโลกภายนอก รวมถึงความสามารถในการผลัดตัวเองออกจากเว็บบอร์ดได้โดยง่ายเมื่อเกิดปัญหาใดขึ้นก็ตาม

ด้วยแนวคิดทฤษฎีดังกล่าว ผู้วิจัยจะนำมาใช้เป็นส่วนหนึ่งในการวิเคราะห์การเกิดปัญหาทางจริยธรรมบนเว็บบอร์ด ซึ่งเป็นพื้นที่ที่เปิดโอกาสให้ผู้อ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข่าวสารต่างๆและควบคุมความประพฤติของผู้ใช้งานได้ยาก อาจนำมาซึ่งปัญหาทางจริยธรรมอันท่วมล้นบนโลกอินเทอร์เน็ตก็เป็นได้ อย่างไรก็ตาม จากการเข้าไปสังเกตลักษณะการแสดงความคิดเห็นบนเว็บบอร์ดในเว็บไซต์ผู้จัดการออนไลน์ พบว่ามีการละเว้นการแสดงหมายเลขเครื่องคอมพิวเตอร์ที่แสดงสถานะของผู้ใช้งาน (Internet Protocol Number) ทำให้ผู้ใช้งานกลายเป็นบุคคลที่ลึกลับมากขึ้น การใช้งานจึงอาจสร้างความรู้สึกปลอดภัยไปร่องโง่งงใจให้ผู้ใช้งานให้ได้แสดงความคิดเห็นอย่างไรก็ได้ ตามความรู้สึกที่แท้จริง โดยผู้นั้นอาจจะไม่รู้สึกรู้สีกกับการแสดงความคิดเห็นที่แย่งของตนเลย

2.2 ทฤษฎีเทคโนโลยีสื่อสารเป็นตัวกำหนด (Communication Technology Determinism)

ด้วยคำถามที่ว่า เมื่อเทคโนโลยีการสื่อสารเปลี่ยนแปลงไป มันจะสร้างผลกระทบอะไรให้เกิดขึ้นกับระดับสังคม สถาบันและปัจเจกบุคคลบ้าง พร้อมกับความเชื่อที่ว่า เทคโนโลยีเป็นสาเหตุหลัก (Prime Mover) ในการขับเคลื่อนความเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นกับส่วนอื่น ๆ ในสังคม (กาญจนา แก้วเทพ, 2541)

ตามแนวคิดที่ McLuhan ได้กล่าวถึงรูปแบบของสื่อ (Form / Media) ว่าเป็นตัวสำคัญตัวหนึ่งของการสื่อสาร โดยอธิบายว่าสิ่งที่สามารถเปลี่ยนแปลงบุคคลได้อย่างมากนั้น ไม่ใช่ตัวสารที่ส่งผ่านสื่ออย่างเดียวนั้น แต่เป็นตัวสื่อเองด้วย ดังคำกล่าวที่ว่า "เพียงแค่ตัวสื่อก็เป็นสารแล้ว" (Medium is the Message)

ด้วยเหตุนี้ ลักษณะของสื่อจึงเป็นสิ่งที่กำหนดและควบคุมรูปแบบการรับรู้ของคน หากสื่อมีลักษณะอย่างไร คนก็ต้องปรับตัวและปรับกระบวนการรับรู้เพื่อให้เข้ากับลักษณะของสื่อเหล่านั้นได้ กล่าวได้ว่าสื่อมีอิทธิพลในการกำหนดการรับรู้ของคนเป็นอย่างมาก หรืออีกนัยหนึ่งลักษณะของสื่อจัดเป็นสารประเภทหนึ่งที่ได้ส่งทอดมายังผู้รับสารขณะเปิดรับสาร โดยการเข้ามากำหนดรูปแบบการรับรู้ของผู้รับสาร โดยที่ผู้รับสารอาจจะไม่รู้ตัวเลยก็ได้ (มณฑิรา อินคชสาร, 2539)

เมื่อเข้าสู่ยุคสังคมสารสนเทศ การติดต่อสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นตัวขยายประสบการณ์ของมนุษย์ทั้งในเรื่องของระยะทาง (Space) และเวลา (Time) ทำให้ได้รับความนิยมอย่างกว้างขวาง การสื่อสารบนเว็บอร์ดก็เป็นกรสื่อสารรูปแบบหนึ่งที่คนไทยได้ขยายมุมมองของการแสดงความคิดเห็นที่หลากหลาย การใช้คำพูดที่เปิดเผยมากขึ้น ในขณะที่สามารถปิดบังตนเอง (Anonymity) ไว้เป็นความลับได้ และยากต่อการตรวจสอบถึงที่มาของผู้สื่อสาร สามารถเปลี่ยนรูปแบบการสื่อสารของผู้ใช้งานให้เกิดปัญหาทางจริยธรรมที่ไม่พบเห็นในโลกจริงได้ง่ายขึ้น

ในขณะที่ การรับข่าวสารจากสื่อมวลชนต่างๆ เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ รวมถึง ข่าวออนไลน์ ทำให้ประชาชนต้องการพื้นที่สาธารณะเพื่อแสดงความคิดเห็นหรือมีส่วนร่วมเกี่ยวกับข่าวสารที่ตนสนใจ หรือใช้เป็นที่ต่อรองและเรียกร้องต่อพฤติกรรมหรือการกระทำของบุคคลต่างๆในสังคม ดังนั้นแล้วความเปลี่ยนแปลงแปรผันของสังคมก็เป็นส่วนหนึ่งที่มีบทบาทต่อการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศ

เมื่อประชาชนต้องการพื้นที่สาธารณะเพื่อแสดงความคิดเห็นถึงเรื่องราวต่างๆในสังคม การใช้เว็บบอร์ดในเว็บไซต์ผู้จัดการออนไลน์เป็นพื้นที่หนึ่งที่ช่วยให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็น ความรู้สึกต่อเหตุการณ์ข่าวสารต่างๆ เช่น การเรียกร้องให้รัฐบาลตรวจสอบและชี้แจงกรณีการทุจริตคอร์ปชั่นของนักการเมือง, การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ผิดจารีตประเพณีไทยของดารานักแสดงที่ถ่ายแบบโป๊เปลือย หรือการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทลงโทษผู้ต้องหาในคดีต่างๆ เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม การเปิดกว้างและความมีเสรีในการแสดงออกผ่านเว็บบอร์ดที่ยังขาดกฎระเบียบและการควบคุมที่ชัดเจน ทำให้พบเนื้อหาข้อมูลที่หลากหลายทั้งด้านบวกและด้านลบ ซึ่งขึ้นอยู่กับว่าบุคคลนั้นสามารถจะควบคุมตนเอง (Self Regulation) ให้การสื่อสารเป็นปกติเช่นเดียวกับการสื่อสารในโลกจริงได้หรือไม่ และหากเปรียบเทียบกับลักษณะของสื่ออื่นๆ ที่ผ่านมา การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นบนเว็บบอร์ดเปิดโอกาสให้บุคคลสามารถแสดงความรู้สึกภายในจิตใจได้มากขึ้น เช่นความรู้สึกทางเพศที่ยังเป็นเรื่องต้องห้ามในการพูดคุยอย่างเปิดเผย ซึ่งผู้วิจัยพบว่ามีการแสดงความคิดเห็นทางเพศอย่างโจ่งแจ้งบนเว็บบอร์ดหรือการแสดงความก้าวร้าวด้วยการตะคอกตะโกนใส่กัน เนื่องด้วยคุณลักษณะของสื่ออินเทอร์เน็ตที่ให้เสรีภาพอย่างไร้ขอบเขต ทำให้เกิดปัญหาทางจริยธรรมในการสื่อสารผ่านเว็บบอร์ดตามมา ดังนั้นผู้ดูแลเว็บไซต์จึงต้องมีการจัดตั้งกฎระเบียบข้อบังคับ เพื่อให้ผู้ใช้งานเว็บบอร์ดผ่านสื่ออินเทอร์เน็ตได้ปฏิบัติตามเพื่อความสงบสุขและเป็นระเบียบเรียบร้อย

2.3 แนวคิดหนังสือพิมพ์ออนไลน์

หนังสือพิมพ์ออนไลน์รายงานข้อมูลข่าวสารต่างๆผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์ออนไลน์ ด้วยระบบไฮเปอร์เทกซ์ (Hyper text) สามารถเชื่อมโยงแหล่งข่าวสาร (Node) โดยตัวเชื่อม (Link) ข้อมูลที่ปรากฏนั้น นอกจากจะเป็นตัวหนังสือ (Text) แล้ว ยังพบองค์ประกอบอื่นๆอีก เช่น การนำเสนอข่าวด้วยรูปภาพกราฟิก ภาพเคลื่อนไหว เสียง หรือระบบวีดิทัศน์ เป็นต้น จากลักษณะการใช้งานผ่านสื่อกลางคอมพิวเตอร์ Roger (1986) กล่าวถึงรูปแบบการนำเสนอเนื้อหาบนเว็บไซต์หนังสือพิมพ์ออนไลน์ว่า เป็นรูปแบบการสื่อสารที่ใช้งานง่าย (Ease of Navigation) สามารถเข้าถึงข้อมูลด้วยการใช้โปรแกรมบราวเซอร์ (browser) ที่สามารถเลือก (click) ระบบเชื่อมต่อไปยังข่าวที่สนใจ ซึ่งนอกจากการอ่านข่าวเป็นตัวหนังสือ(Text)แล้ว ผู้อ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ยังสามารถรับชมข่าวสารผ่านระบบสื่อผสม (Multimedia Model) ที่ให้บริการทั้งภาพและเสียงได้อีกด้วย การรายงานข่าวออนไลน์มีความ

เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ (Continuous Change) เพื่อให้ผู้อ่านสามารถติดตามข่าวที่สดใหม่และทันเหตุการณ์ และส่งเสริมการปฏิสัมพันธ์(Interactive Model)ให้เกิดขึ้นระหว่างผู้ใช้งานเช่นกัน

ถึงแม้ว่า ประโยชน์ของการสื่อสารผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์ จะช่วยให้ผู้อ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ได้รับฟังข่าวที่ทันต่อเหตุการณ์มากขึ้น แต่ก็ยังมีข้อจำกัดในการนำเสนอข่าวบนจอคอมพิวเตอร์ ด้วยขนาดของหน้าจอที่เล็กกว่าขนาดของหน้ากระดาษหนังสือพิมพ์ ทำให้การนำเสนอหัวข้อข่าวของหนังสือพิมพ์ออนไลน์ไม่สามารถใช้ตัวอักษรขนาดใหญ่พิเศษในการพาดหัว เพื่อเน้นความสำคัญของข่าวอย่างในหน้ากระดาษหนังสือพิมพ์ได้ จึงพบว่าการนำเสนอหัวข้อข่าวในหนังสือพิมพ์ออนไลน์มีขนาดตัวอักษรขนาดเดียวกันหมด และจะจัดหัวข้อข่าวเรียงกันไปตามประเภทของข่าว การอ่านข่าวต้องเป็นไปตามลำดับขั้นตอน(step by step) โดยผู้อ่านข่าวสามารถที่จะเปิดรับข่าวสารได้ที่ละหน้าจอนั้นๆ และจะต้องเลือกหัวข้อข่าวที่จะอ่านก่อนจึงจะเข้าไปอ่านเนื้อหาข่าวได้ โดยระบบโปรแกรมคอมพิวเตอร์ (Computer System) ของแต่ละเว็บไซต์จะดึงข้อมูลที่เป็นเนื้อหาข่าวนั้นมาให้ ดังนั้นการเลือกอ่านข่าวจึงขึ้นอยู่กับความสนใจของผู้อ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์เอง (มณฑิรา อินคชสาร, 2539)

อย่างไรก็ตาม หนังสือพิมพ์ออนไลน์ในปัจจุบันได้เพิ่มประโยชน์ของการสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ตให้กับผู้อ่านข่าวด้วยการบริการสืบค้นข้อมูล เพียงแค่ผู้ใช้งานใส่คำหรือข้อความสำคัญ (Keyword) ลงไปในช่องบริการสืบค้น (Search) ระบบคอมพิวเตอร์ก็จะทำหน้าที่หาข้อมูลที่ต้องการให้แก่ผู้สืบค้น ด้วยเหตุนี้ ผู้อ่านข่าวจึงสามารถเลือกอ่านข่าวเก่าและข่าวสารบทความอื่นๆ ย้อนหลังด้วยความสะดวกและประหยัดเวลามากขึ้น

ทั้งนี้ เนื่องจากการแข่งขันที่มีภาวะสูงของการรายงานข่าวจากสำนักข่าวต่างๆในปัจจุบัน ทำให้การจัดตั้งหนังสือพิมพ์ออนไลน์ผ่านสื่อกลางคอมพิวเตอร์ กลายเป็นทางเลือกใหม่ให้กับหลายสำนักพิมพ์ที่ต้องการขยายฐานผู้อ่านเพิ่มมากขึ้นและไปสู่อะไรก็ตาม (ICT EVOLUTION, 2547) ซึ่งรวมถึงหนังสือพิมพ์ผู้จัดการออนไลน์ที่ผู้วิจัยทำการศึกษาที่ต้องการขยายตลาดให้กว้างขึ้นเช่นกัน นอกจากนี้จะใช้รูปแบบของไฮเปอร์เท็กซ์ (Hypertext) ที่ให้ผู้อ่านสามารถรับฟังข่าวด้วยระบบเสียงหรือภาพแล้ว ผู้จัดการออนไลน์มีนโยบายการรายงานข่าวที่เปลี่ยนแปลงข้อมูลตลอด24ชั่วโมง เพื่อความสดใหม่และทันต่อสถานการณ์ในรอบวันอีกด้วย และเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้อ่านได้มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน เว็บไซต์ผู้จัดการออนไลน์ยังให้บริการเว็บบอร์ดเพื่อใช้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับข่าวที่มีความสนใจร่วมกัน

ดังนั้นผู้ใช้บริการอ่านข่าวในเว็บไซต์ผู้จัดการออนไลน์ สามารถแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข่าวในรอบวันนั้นได้ทันที โดยไม่ต้องรอการตั้งกระทู้ใหม่อย่างเว็บบอร์ดในเว็บไซต์อื่นๆที่ให้บริการการสื่อสารแบบเดียวกัน ผู้แสดงความคิดเห็นสามารถเปิดประเด็นใหม่ได้ตลอดเวลา การแสดงความคิดเห็นในเว็บไซต์ผู้จัดการออนไลน์นั้นพบว่า บุคคลเข้าไปมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นทั้งในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับข่าว

และเรื่องที่ไม่เกี่ยวข้องโดยไม่ต้องเกรงใจเจ้าของกระทู้ เนื่องจากทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกันคือเป็นเพียงผู้ใช้บริการเว็บบอร์ดเท่านั้น และยังสังเกตเห็นว่าการแสดงความคิดเห็นบนเว็บบอร์ดของเว็บไซต์ผู้จัดการออนไลน์นั้น ไม่ได้แสดงหมายเลขบริการอินเทอร์เน็ตในเครื่องคอมพิวเตอร์ที่กำลังใช้งานอยู่(IP Number) ซึ่งสามารถแสดงสถานะของผู้ใช้งานเว็บบอร์ดได้ การแสดงความคิดเห็นบนเว็บบอร์ดจึงปลอดภัยจากการถูกติดตาม หากมีการแสดงความคิดเห็นที่เป็นปัญหา

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับจริยธรรม

สุกัญญา สุตบรรทัด (2540) ให้ความหมายจริยธรรมว่า เป็นระบบที่เกี่ยวข้องด้วยศีลธรรมเป็นหลักประเพณีปฏิบัติของคนในสังคมใดสังคมหนึ่ง ว่าประเพณีเช่นนั้นดี หรือไม่ดี จริยธรรมเป็นเรื่องไม่ตายตัว เนื่องจากการปรับเปลี่ยนของกรอบการเมือง สังคม เศรษฐกิจ ศาสนา ในแต่ละยุคสมัย

Brown (อ้างในพิเชษฐ์ เวชพลรักรธรรม, 2544) ได้กล่าวถึงจริยธรรมว่า เป็นระบบของกฎเกณฑ์สำหรับแยกแยะการกระทำที่ถูกต้องจากการกระทำที่ผิด คล้ายกับไวยากรณ์ที่เป็นระบบของกฎเกณฑ์สำหรับแยกแยะประโยคที่สร้างขึ้นมาไม่ดี จริยธรรมนั้นไม่คงที่เหมือนไวยากรณ์ แต่จะมีวิวัฒนาการไปเสมอ จริยธรรมจะเปลี่ยนไปเพราะความขัดแย้งกันเอง เพราะอิทธิพลจากแหล่งอื่น หรือเพราะมีการสร้างสถานการณ์ใหม่ขึ้นมามากมาย

สิวลี ศิริไล (2536) ให้ความสำคัญกับคำว่า "มนุษย์" และ "ควร" ในความหมายของจริยธรรมที่ว่า เป็นหลักความประพฤติที่มนุษย์ควรประพฤติ (Ethical rules) ด้วยเชื่อว่า ลักษณะพิเศษประการหนึ่งของมนุษย์ คือ ความเป็นผู้นำทางจริยธรรม ส่วนคำว่า "ควร" หมายถึง การที่คนเรารู้จักไตร่ตรอง พินิจพิจารณา ยกตัวอย่างเช่น

ตามหลักศีลธรรม เช่น การรักษาศีล5 ฟังมีเมตตา ฟังซื่อสัตย์ เป็นต้น ตามหลักกฎหมาย เช่น ฟังเคารพกฎหมาย ไปใช้สิทธิออกเสียง เป็นต้น ตามหลักขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม เช่น ฟังเคารพอาวุโส ฟังสุภาพอ่อนโยน เป็นต้น หรือจะเป็นหลักของปรัชญาวิชาชีพ ซึ่งใช้คำว่า "จรรยาบรรณ" (Code of Ethics) เช่น แพทย์ พยาบาล ฟังให้บริการโดยศักดิ์ศรี เกียรติภูมิของมนุษย์ (Human dignity) เป็นต้น

ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช (อ้างถึงในวริยา ชินวรรณ, 2536) ให้คำจำกัดความว่า จริยธรรม เป็นเรื่องเกี่ยวกับสิ่งควรประพฤติในกรณีใด สถานการณ์ใด ในโอกาสหรือเวลาใด เพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ ส่งเสริมให้บุคคลเป็นสมาชิกของสังคมที่กำลังพัฒนา ไม่ขัดต่อการพัฒนาและส่งเสริมให้การพัฒนาเป็นไปด้วยดี

ดวงเด่น นูเรมรึมย์ (2547) ได้แจกแจงว่า จริยธรรม มาจากคำว่า จริย + ธรรม

จริย หมายถึง ความประพฤติ หรือ กิริยาที่ควรประพฤติ

ธรรม หมายถึง คุณความดี หลักคำสอนของศาสนา หลักปฏิบัติ

เมื่อรวมเป็นคำเดียวแล้ว "จริยธรรม" จึงมีความหมายตามตัวอักษรว่า "หลักแห่งความประพฤติ" หรือ "แนวทางของการประพฤติ"

ดวงเด่น นูเรมรึมย์ เชื่อว่าแท้ที่จริงแล้ว จริยธรรมยังรากอยู่บนขนบธรรมเนียมประเพณี ทำให้บางคนเรียกหลักแห่งความประพฤติ อันเนื่องมาจากคำสอนทางศาสนาว่า "ศีลธรรม" และเรียกหลักแห่งความประพฤติอันพัฒนามาจากแหล่งอื่นๆ ว่า "จริยธรรม" ด้วยเหตุนี้ จริยธรรม จึงเป็นสิ่งที่มียุ่อยู่แล้วในตัวมนุษย์โดยธรรมชาติ ซึ่งจะต้องพัฒนาขึ้นโดยอาศัยกฎเกณฑ์ความประพฤติที่มนุษย์ควรประพฤติ ที่ได้จาก หลักปรัชญา วัฒนธรรม กฎหมาย หรือจารีตประเพณี เพื่อประโยชน์แก่ตนเองและสังคม นอกจากนี้ จริยธรรมยังใช้เป็นแนวทางประกอบการตัดสินใจเลือกความประพฤติ หรือ การกระทำที่ถูกต้องเหมาะสมในแต่ละสถานการณ์

สรุปความหมายของ จริยธรรม เป็นหลักของการประพฤติปฏิบัติของมนุษย์ที่สั่งสมรวบรวมหลัก ศีลธรรม ปรัชญา วัฒนธรรม กฎหมาย และจารีตประเพณีเอาไว้ จริยธรรมสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามยุคสมัย และตามการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และศาสนา อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงนั้นต้องคงไว้ซึ่งการยอมรับของคนในสังคมว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้องดีงาม

นอกจากนี้ดวงเด่น นูเรมรึมย์ ยังได้จัดลักษณะความมีคุณธรรมไว้ 19 กลุ่ม จากลักษณะคุณธรรมหลักในนโยบายและการพัฒนาเด็กระยะยาวด้านจริยธรรม อันเป็นแนวคิดของสาโรช บัวศรี และพระราชวรมนี ดังนี้

ลักษณะความมีคุณธรรม

1. ความมีเหตุผล (Rationality) ความสามารถในการใช้ปัญญาในการประพฤติ ปฏิบัติ รู้จักไตร่ตรอง ไม่หลงงมงาย มีความยับยั้งชั่งใจ ไม่ผูกพันตนเองกับอารมณ์และความยึดมั่นส่วนตัว ความสามารถในการหาสาเหตุของสิ่งต่างๆ ได้โดยการคิดใคร่ครวญ ไตร่ตรองปัญหาต่างๆ ว่ามีต้นตอมาจากสิ่งใด

สำหรับลักษณะคุณธรรมดังกล่าวสามารถกล่าวได้ว่าเป็น การใช้กระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล, ไม่ลุ่มหลงเพราะเชื่อมมาย, ไม่ยึดตนเองเป็นใหญ่, ไม่สรุปอย่างง่าย ๆ โดยไม่ใช้เหตุผลอย่างรอบคอบ

2. ความซื่อสัตย์สุจริต (Honesty) การประพฤติปฏิบัติอย่างเหมาะสม และตรงต่อความเป็นจริง ประพฤติปฏิบัติอย่างตรงไปตรงมา ทั้งกาย วาจา ใจ ต่อดตนเองและผู้อื่น และไม่แสวงหาผลประโยชน์ให้แก่ตนเองและพวกพ้องด้วยการใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบ

ลักษณะคุณธรรมดังกล่าวคือ การไม่พูดปด ข้อฉล สับปลับ กลับกลอก ไม่คดโกง, ไม่ให้ร้ายผู้อื่น, กล่าวที่จะยอมรับความจริง

3. ความอดทน หรือ การตั้งใจอันแน่วแน่ (Resolution) การทำงานด้วยความอดทนไม่ย่อท้อ ความพยายามอันเข้มแข็งเพื่อให้งานที่ทำสำเร็จลุล่วง

ลักษณะคุณธรรมดังกล่าวคือ ความมีมานะอดทน, บากบั่นพยายาม ไม่ท้อถอย, ขยัน

4. ความเมตตากรุณา (Compassion) เมตตา คือ ความรักใคร่ปรารถนาจะให้ผู้อื่นเป็นสุข กรุณา คือ ความสงสาร คิดจะให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ ความปรารถนาจะให้ผู้อื่นมีความสุข สามารถแสดงออกได้ โดยการช่วยเหลือ โดยการกระทำ หรือวาจา รวมไปถึงการไม่คิดร้ายต่อผู้อื่นด้วย

ลักษณะคุณธรรมดังกล่าวคือ การมีอาการทางกาย วาจา ที่แสดงต่อผู้อื่นด้วยความสุภาพ นุ่มนวล, ช่วยปลอบใจผู้ที่ได้รับความเดือดร้อน แสดงความยินดีเมื่อผู้อื่นได้รับความสุขและความสำเร็จ, ไม่ข่มขู่ ดูหมิ่น เสียดสี พุดจาด้วยความเกรี้ยวโกรธเคียดแค้น

5. ความเสียสละ (Devotion) การให้ปันแก่ผู้ที่ควรได้รับ ด้วยกำลังกาย กำลังทรัพย์ กำลังสติปัญญา รวมทั้งการรู้จักสละทิ้งอารมณ์ร้ายในตัว การกระทำที่เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่นโดยที่ตนเองมิได้หวังอะไรตอบแทน

ลักษณะคุณธรรมดังกล่าวคือ ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน, ช่วยแสดงความเห็นอย่างตรงไปตรงมา, ช่วยเพิ่มพูนความรู้ใหม่ตามกำลังสติปัญญา

6. ความสามัคคี (Cooperation) ความพร้อมเพรียงเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ความปรองดองกัน การร่วมมือกันทำกิจการให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ลักษณะคุณธรรมดังกล่าวคือ การมองคนอื่นในแง่ดี สามารถปรับตนเองให้เข้ากับผู้อื่นได้

7. ความรับผิดชอบ (Responsibility) ความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะทำการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความผูกพัน และละเอียดรอบคอบ ยอมรับผลการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย

ลักษณะคุณธรรมดังกล่าวคือ ใช้ความสามารถอย่างเต็มที่, ยอมรับผลการกระทำของตน, รู้หน้าที่และทำหน้าที่ของตนเป็นอย่างดี

8. ความกตัญญูกตเวที (Gratitude) การรู้บุญคุณ และตอบแทนบุญคุณของคนอื่นหรือสิ่งอื่นที่มีบุญคุณกับตน

ลักษณะคุณธรรมดังกล่าวคือ การแสดงความเคารพนับถือ ยกย่องเชิดชูผู้มีพระคุณ, ไม่ละทิ้งผู้มีพระคุณในคราวที่ผู้มีพระคุณเดือดร้อน, ไม่ประพฤติเหี้ยมโหดต่อสัตว์ที่มีบุญคุณ

9. ความประหยัด (Moderation) การใช้สิ่งทั้งหลายอย่างพอเหมาะพอควรเพื่อให้ได้ประโยชน์มากที่สุด รู้จักใช้ รู้จักออม รู้จักดำรงชีวิตให้เหมาะสมกับสภาพ ฐานะ ความเป็นอยู่ของตนและสังคม

ลักษณะคุณธรรมดังกล่าวคือ รู้จักใช้เวลาให้เป็นประโยชน์ เหมาะกับสถานการณ์, ใช้จ่ายทรัพย์เท่าที่จำเป็น สมควรแก่อัตภาพ

10. ความรู้จักพอ (Satisfaction) การไม่โลภไม่หลง พึงพอใจในสภาพที่ตนเองมีอยู่ และรู้จักดำรงชีวิตให้เหมาะสมกับสภาพฐานะ ความเป็นอยู่ของตน การมีความระลึกรู้สึกตัวอยู่เสมอ

ลักษณะคุณธรรมดังกล่าวคือ การพอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่, รู้จักชมความโลภ ความหลงผิด

11. ความมีสติสัมปชัญญะ (Awareness) การควบคุมตนเองให้มีความพร้อม มีสภาพตื่นตัว จับใจในการรับรู้ทางประสาทสัมผัส ในการตัดสินใจ และในการประพฤติตนอย่างเหมาะสมบนพื้นฐานของการสำรวจ

ลักษณะคุณธรรมดังกล่าวคือ การรู้ตัวอยู่ตลอดเวลาว่าตนเองกำลังคิดและทำอะไร, มีความจับใจในการรับรู้สิ่งภายนอก, ระลึกรู้สึกมั่นคงในความถูกต้องดีงาม

12. ความมีระเบียบวินัย (Discipline) การควบคุมความประพฤติให้ถูกต้องและเหมาะสมกับจรรยาบรรณ ขอบบังคับ ข้อตกลง กฎหมาย และศีลธรรม การรู้จักควบคุมตนเองให้ประพฤติปฏิบัติตามระเบียบแบบแผน ขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม

ลักษณะคุณธรรมดังกล่าวคือ การควบคุมจิตใจและอารมณ์ให้อยู่ในกรอบและระเบียบที่ดีงาม, ควบคุมและปรับปรุงรักษาให้ตรงตามเป็นระเบียบ สุภาพเหมาะสมกับบุคคล โอกาส เวลา และสถานที่

13. ความยุติธรรม (Fairness) การปฏิบัติด้วยความเที่ยงตรง สอดคล้องกับความเป็นจริง ความชอบธรรม และความชอบด้วยเหตุผล

ลักษณะคุณธรรมดังกล่าวคือ การไม่เห็นผิดเป็นชอบ ไม่ลำเอียง เพราะความพอใจรักใคร่ โกรธเกลียดกลัวหลง

14. ความอดทนอดกลั้น (Endurance) ความอดทนคือ การกระทำทุกอย่างด้วยความตั้งใจสม่ำเสมอเป็นระยะเวลาอันยาวนาน โดยไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรค ความอดกลั้นคือ การรู้จักข่มใจในเวลาที่เหมาะสมกับเหตุการณ์ที่เข้าวนทุกรูปแบบ อันจะทำให้เกิดความเสียหาย หรือถล่มทลายไปในความชั่ว

ลักษณะคุณธรรมดังกล่าวคือ อดทนต่อความยากลำบาก ต่อคำเย้ยหยัน คำดูหมิ่น และคำวิพากษ์วิจารณ์ของผู้อื่นโดยไม่แสดงปฏิกิริยาโต้ตอบใดๆ มีจิตใจเข้มแข็ง ไม่ท้อแท้ ไม่ว่าจะตกอยู่ในสภาพการณ์ หรือเหตุการณ์ใดก็ตาม

15. ความเคารพนับถือผู้อื่น (Consideration) การแสดงออกซึ่งกาย วาจา ใจ อันสุภาพอ่อนโยน การรู้จักสำรวจ รู้จักการให้เกียรติผู้อื่น และให้เกียรติต่อสิ่งที่ควรเคารพอย่างถูกต้องเหมาะสมตามโอกาสและสถานการณ์ การเคารพในการแสดงออกทางความคิด คำพูดและการกระทำของผู้อื่น อันจะทำให้ตนเองมีใจที่เปิดกว้าง

ลักษณะคุณธรรมดังกล่าวคือ แสดงความสุภาพอ่อนโยน ยอมรับฟังคำแนะนำของผู้อื่น ด้วยกิริยาอันสำรวม

16. ความไม่เห็นแก่ตัว (Unselfishness) การกระทำที่ไม่หวังผลประโยชน์ของตนฝ่ายเดียว แต่คำนึงถึงผลประโยชน์ของผู้อื่นและส่วนรวม

ลักษณะคุณธรรมดังกล่าวคือ ประพฤติตนเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ไม่ยึดถือเอาสาธารณสมบัติมาเป็นของตนเอง

17. ความถ่อมตัว (Modesty) การวางตนอย่างเหมาะสม ไม่แสดงตนเหนือผู้อื่น

ลักษณะคุณธรรมดังกล่าวคือ ไม่คุยโวโอ้อวด, ไม่เย่อหยิ่ง

18. ความกล้าทางคุณธรรม (Courage) การแสดงความกล้าในการคิด และการกระทำแต่สิ่งที่ถูกต้องและเหมาะสม ความกล้าหาญที่จะคิด พูด และทำในสิ่งที่ตนคิดว่าถูกต้องทางจริยธรรม โดยไม่คำนึงว่าหากตนปฏิบัติตามสิ่งนั้นแล้ว ตนเองจะได้รับประโยชน์ หรือ เสียผลประโยชน์อะไรบ้าง

ลักษณะคุณธรรมดังกล่าวคือ การกล้าพูดความจริง, กล้าเสียสละ

19. ความเคารพตนเอง (Self-respect) การรับรู้ และเชื่อมั่นในความรู้และขอบเขตของความสามารถของตน การปฏิบัติตามความตั้งใจหรือปณิธานของตนเองอย่างแน่วแน่ที่จะประพฤติปฏิบัติแต่สิ่งที่เป็นประโยชน์

ลักษณะคุณธรรมดังกล่าวคือ รักศักดิ์ศรีของตน, ไม่โกหกตัวเองว่าตัวเองเก่งเกินตัว, ยอมรับขอบเขตความสามารถในการทำงานของตน

จริยธรรมบนอินเทอร์เน็ต (Netiquette)

การเข้าไปถ่ายทอดความคิดและแสดงอารมณ์ความรู้สึกต่างๆบนเว็บบอร์ดของผู้อ่านข่าวออนไลน์ ที่มีต่อเหตุการณ์ข่าวในเว็บไซต์หนังสือพิมพ์นั้นๆ กลายเป็นการสื่อสารอีกรูปแบบหนึ่งที่เป็นเขตแห่งความปลอดภัยจากสายตาของผู้อื่นและการตรวจสอบตัวผู้ใช้งานเป็นไปได้ยาก ทำให้ทางผู้ดูแลแต่ละเว็บไซต์จำเป็นต้องตั้งกฎเกณฑ์และข้อบังคับที่ผู้ใช้อ้างอิงปฏิบัติตาม เพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบและไม่ละเมิดสิทธิของกันและกัน

กฎเกณฑ์ข้อบังคับเกี่ยวกับจรรยาบรรณในอินเทอร์เน็ตที่ว่านั่นเราเรียกว่า Netiquette ซึ่งมาจากคำว่า network + etiquette (is a set of customs and rules for polite behavior; Collins Cobuild Learner's Dictionary, 1998) เป็นหลักจารีตและข้อบังคับในการประพฤติ ปฏิบัติตนในทางที่ติงามผ่านการสื่อสารระบบเครือข่าย (อินเทอร์เน็ต)

Netiquette ที่เป็นสากลบนเว็บบอร์ด ถูกพัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพของสถานการณ์และเวลานั้นๆ ตลอดเวลา โดยที่แต่ละเว็บไซต์ที่ให้บริการเว็บบอร์ด ก็มักนำเอาหลักการข้อบังคับดังกล่าวของ netiquette มาประยุกต์ใช้ เพื่อให้เข้ากับลักษณะการสื่อสารในชุมชนออนไลน์ของตน

สุกัญญา สุตบรรทัด ได้กล่าวถึงบทบัญญัติทางจรรยาบรรณ 5 ประการอันเป็นศีลขั้นพื้นฐานเพื่อรักษาคุณภาพของพื้นที่สาธารณะในอินเทอร์เน็ต (<http://www.matichon.co.th>) ดังนี้

- ข้าพเจ้า จักเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพของไซเบอร์สเปซ และจักตั้งมั่นในหลักการที่จะสร้างสรรค์สังคมนี้ให้ดีขึ้น
- ข้าพเจ้า จักงดเว้นการส่งข้อความและใช้ภาษาที่ก้าวร้าวและคุกคามบุคคลอื่น
- ข้าพเจ้า จักงดเว้นการโกหก หลอกลวง ตลอดจนการสร้างหลักฐานเพื่อกล่าวหาบุคคลอื่น หรือการกล่าวหาบุคคลอื่นโดยไม่มีหลักฐาน
- ข้าพเจ้า จักงดเว้นการส่งภาพและข้อความที่เสี่ยงต่อการอนาจาร ความรุนแรง ความร้าวรานของคนในประเทศ และการละเมิดศีลธรรมอันดีงาม
- ข้าพเจ้า จักงดเว้นการส่งภาพและข้อความที่ละเมิดศักดิ์ศรีและสิทธิความเป็นมนุษย์ของบุคคลอื่น

รวมถึงหนังสือพิมพ์ผู้จัดการออนไลน์ ก็ได้จัดตั้งกฎเกณฑ์ข้อบังคับ เพื่อให้ผู้ใช้บริการเว็บบอร์ดที่เข้ามาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับข่าวต่างๆ ได้เคารพปฏิบัติสร้างความสงบและมีระเบียบในการใช้ดังนี้

1. ทุกความคิดเห็นจะถูกส่งขึ้นระบบโดยอัตโนมัติ เพื่อการแลกเปลี่ยนโดยอิสระ
2. โปรดงดเว้นการใช้คำหยาบคาย ส่อเสียด ดูหมิ่น กล่าวหาให้ร้าย สร้างความแตกแยก หรือกระทบถึงสถาบันอันเป็นที่เคารพ
3. ทุกความคิดเห็นไม่เกี่ยวข้องกับผู้ดำเนินการเว็บไซต์ และไม่สามารถนำไปอ้างอิงทางกฎหมายได้
4. ทีมงานเว็บมาสเตอร์ขอสงวนสิทธิ์ลบความคิดเห็นโดยไม่ต้องชี้แจงเหตุผลใดๆ ต่อเจ้าของความคิดเห็นนั้น

นอกจากนี้ Virginia Shea ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับข้อบังคับหลักของจรรยาบรรณอินเทอร์เน็ตว่า "ผู้ใช้งานพึงระลึกถึงความเป็นมนุษย์" โดยกล่าวว่าบุคคลที่เข้าไปอ่านความคิดเห็นหรือตั้งกระทู้เหล่านั้นล้วนมีความรู้สึกเช่นเดียวกับตัวเรา ทั้งนี้ได้แสดงหลักมารยาทขั้นพื้นฐานในไซเบอร์สเปซที่ควรมีดังนี้ (www.albion.com/netiquette/book)

- พึงกระทำต่อผู้อื่นอย่างที่เราหวังให้ผู้อื่นกระทำกับเราเช่นนั้น
- เอาใจเขามาใส่ใจเรา
- ยึดมั่นในความเชื่อของตัวเองได้ แต่อย่าทำร้ายความรู้สึกของผู้อื่น

Virginia Shea พบว่าเครือข่ายคอมพิวเตอร์นำบุคคลมากมายมาอยู่ด้วยกัน ทั้งที่ไม่เคยพบกันมาก่อน ผู้ใช้งานใช้การสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ต เพื่อแสดงอารมณ์อย่างเสรี ค้นหาโลกใหม่ที่แตกต่างออกไป แต่การพบกันแบบไร้ตัวตน (Anonymity) และไร้ความรู้สึกของสื่อนี้ เปลี่ยนรูปแบบการพบปะกัน อันก่อให้เกิด "ความเป็นบุคคลลดลง" มีการสาปแช่งด่าทอกัน และมักพบความป่าเถื่อน การกล่าวคำหยาบหรือการพูดอย่างตรงไปตรงมาแบบที่บุคคลไม่ได้ใช้ในชีวิตประจำวัน แต่มักเกิดขึ้นตลอดเวลาในโลกอินเทอร์เน็ต ทั้งๆ ที่กฎติกามารยาทบนอินเทอร์เน็ตไม่ยอมรับ

C. J. Hamlink (2000) ได้กล่าวถึงอิสระแห่งความรู้ตัวบนอินเทอร์เน็ต ทำให้บุคคลสร้างภาพตน (Persona) ได้ตามต้องการ เช่น การแปลงเพศจากผู้หญิงเป็นผู้ชาย หรือ การเสแสร้งว่าตนอายุยังน้อย ซึ่งพฤติกรรมการโกหกในโลกไซเบอร์ไม่ใช่เรื่องใหม่ของปัญหาทางจรรยาบรรณ แต่ปัญหาที่เกิดจากระยะทางของการกระทำผิดจรรยาบรรณ (Moral Distance) ทำให้ผู้สื่อสารมีพฤติกรรมต่างๆ ที่ไม่เคยแสดงในสถานการณ์แบบเผชิญหน้าได้ง่ายขึ้น และผู้นั้นก็ไม่ใช่ใจว่าผลของการกระทำดังกล่าวจะเป็นอย่างไรอีกด้วย

Arlene Rinaldi (1998) กล่าวว่ากฎข้อบังคับที่ดีที่สุดสำหรับการใช้อินเทอร์เน็ต มาจากสังคมในโลกอินเทอร์เน็ตเป็นผู้กำหนดเอง ทั้งนี้กฎทอง (Golden Rule) ที่โดยทั่วไปควรยึดหลัก คือ "อย่าทำกับผู้อื่นเหมือนกับที่ไม่อยากให้ผู้อื่นทำเช่นนั้นกับตนเอง" และกล่าวว่า จรรยาบรรณทางอินเทอร์เน็ตนั้นมาจากจรรยาบรรณขั้นพื้นฐานที่ดีที่มนุษย์ทุกคนใช้ปฏิสัมพันธ์กันในชีวิตประจำวัน (Netiquette address the issue of good manners in human interaction) หลักจรรยาบรรณในอินเทอร์เน็ตไม่จำเป็นต้องสร้างใหม่ เพียงแค่เราใช้จรรยาบรรณขั้นพื้นฐานที่เป็นที่ยอมรับในสังคมที่เจริญแล้วก็พอ

Arlene Rinaldi เสนอบัญญัติ 10 ประการที่ใช้เป็นหลักจริยธรรมบนคอมพิวเตอร์โดยพัฒนามาจากสถาบันจริยธรรมคอมพิวเตอร์ (Computer Ethics Institute) ดังนี้

1. ผู้สื่อสารไม่ควรใช้คอมพิวเตอร์เพื่อทำร้ายผู้อื่น
2. ผู้สื่อสารไม่ควรเข้าไปยุ่งยামในงานของผู้อื่นที่มีในคอมพิวเตอร์
3. ผู้สื่อสารไม่ควรแอบดูแฟ้มงานของผู้อื่น
4. ผู้สื่อสารไม่ควรใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการขโมย
5. ผู้สื่อสารไม่ควรใช้คอมพิวเตอร์เพื่อสร้างพยานเท็จ
6. ผู้สื่อสารไม่ควรใช้หรือทำสำเนาซอฟต์แวร์ (Software) ที่คุณไม่ได้ซื้อ
7. ผู้สื่อสารไม่ควรใช้คอมพิวเตอร์ของผู้อื่นเพื่อเป็นแหล่งผิดกฎหมาย
8. ผู้สื่อสารไม่ควรแอบเอาผลงานของผู้อื่นที่มีในคอมพิวเตอร์มาเป็นของตน
9. ผู้สื่อสารควรคำนึงถึงผลกระทบทางสังคมที่ตามมาหลังจากได้เขียนโปรแกรมอะไรขึ้นมาสัก อย่างคุณควรใช้คอมพิวเตอร์ในทางที่แสดงถึงความเอาใจใส่ (Consideration) และด้วยความเคารพ (Respect)

อย่างไรก็ตาม Margo Kingston นักวารสารศาสตร์ผู้เปิดให้บริการเว็บไดอารี่ (Web Diary; บริการการเปิดพื้นที่สาธารณะให้ผู้ใช้งานเข้ามาเขียนเล่าเรื่องส่วนตัวบนอินเทอร์เน็ต) พบว่าการที่อินเทอร์เน็ตซึ่งเป็นพื้นที่สาธารณะ (Public Sphere) แห่งใหม่ ที่เปิดกว้างให้ผู้สื่อสารเข้ามาใช้บริการนั้น ทำให้เกิดปัญหาทางจริยธรรมบนอินเทอร์เน็ต โดยแบ่งเป็น 4 ข้อดังนี้

1. การไม่ใช้นามจริง (Nom De Plumes) ในโลกไซเบอร์ ผู้สื่อสารเป็นบุคคลแปลกหน้า (Strangers) ที่เข้ามาทำหน้าที่คล้ายสื่อมวลชนในการแสดงความคิดเห็นหรือให้ข้อมูลต่างๆ การใช้เพ็ญนามปากกา ซึ่งแสดงถึงความมีอยู่จริงของตัวผู้สื่อสาร การไม่ใช้ชื่อสกุลจริง หรือระบุสถานะจริงของตนเอง ทำให้พบว่ามีกรให้ข้อมูลต่างๆที่ไม่สามารถอ้างถึงแหล่งข่าวที่น่าเชื่อถือได้

2. การใช้เนื้อหาโจมตีผู้อื่น (Offensive Material) ผู้สื่อสารไม่ควรแสดงความคิดเห็นผ่านสื่ออินเทอร์เน็ตนั้น ด้วยการกล่าวถึงบุคลิกลักษณะของบุคคลอื่น (Personal Characteristic) ที่ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ ทั้งเรื่องของเชื้อชาติเผ่าพันธุ์ ลักษณะของชนชาติ สัญชาติ เพศ อายุ ความเบี่ยงเบนทางเพศ ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว ความเชื่อทางศาสนา และความพิการทางสมองและร่างกาย

3. ความลำเอียง (Bias) เป็นการแสดงความคิดเห็นที่ชี้ให้เห็นว่าผู้สื่อสารเข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอย่างชัดเจน โดยที่ไม่กล่าวถึงเหตุผลของความคิดเห็นนั้นๆ เลย ซึ่งเป็นเรื่องที่ไม่ยุติธรรมต่อผู้อื่นที่เข้ามาอ่าน

ความเห็นนั้น โดยไม่รู้เหตุผลว่าผู้สื่อสารต้องการผลประโยชน์อะไร ทั้งที่เราเองก็ไม่อาจรู้ได้ว่าผู้สื่อสารคนนั้นเป็นใคร

4. การแก้ไขและคัดลอกงานของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง (Plagiarism and Corrections) เป็นการนำงานของผู้อื่นมาดัดแปลงให้เป็นงานของตนเองโดยไม่ระบุแหล่งข้อมูล ซึ่งลักษณะปัญหาในข้อนี้ไม่ได้เกี่ยวข้องกับงานวิจัยชิ้นนี้ เนื่องเป็นการศึกษาความคิดเห็นบนเว็บไซต์

ปัญหาของการใช้งานบนเว็บไซต์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ที่มีกฎเกณฑ์การควบคุมน้อยกว่าสื่อสาธารณะอื่น เนื่องจากการสื่อสารผ่านเว็บไซต์เป็นการสื่อสารจากมวลชนสู่มวลชน (Rice & Love, 1987) และเป็น การสื่อสารแบบคนแปลกหน้ามาพบกัน (Strangers each others) ทำให้ผู้ใช้งานสามารถสื่อสารและกระจายข่าวสารสู่มวลชน ได้โดยไม่ผ่านนายประคองข่าวสารหรือการเซ็นเซอร์คำพูด ด้วยลักษณะเช่นนี้ ทำให้ผู้ใช้งานสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างเสรี นอกจากนี้ การแสดงออกมีแนวโน้มที่จะถูกขัดขวางในขณะที่ทำการสื่อสารได้น้อยกว่าการสื่อสารแบบเผชิญหน้าอีกด้วย

จากรูปแบบการแบ่งลักษณะความมีคุณธรรมทั้ง 19 ประการของดวงเด่น นุเรมรัมย์ เมื่อผนวกกับแนวคิดของ Margo Kingston ที่กล่าวถึงปัญหาทางจริยธรรมบนอินเทอร์เน็ต และจากการสังเกตการโต้ตอบบนเว็บไซต์ในเว็บบอร์ดผู้จัดการออนไลน์ ผู้วิจัยพบว่า มีหลักเกณฑ์บางอย่างร่วมกันที่จะนำมาสร้างตาราง Coding Sheet เพื่อให้เป็นตัววัดปัญหาทางจริยธรรมในการสื่อสารบนเว็บไซต์ดังกล่าวต่อไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวกับหนังสือพิมพ์ออนไลน์

Roger (อ้างถึงใน กาญจนา กาญจนทวี, 2542) พบว่าการตีพิมพ์เรื่องที่อยู่ในความสนใจของผู้อ่านข่าวบนเว็บไซต์หนังสือพิมพ์ก่อนที่หนังสือพิมพ์จะออกส่งผลในทางบวกต่อการสร้างความน่าเชื่อถือของหนังสือพิมพ์ต่อผู้รับสาร จึงทำให้หนังสือพิมพ์ฉบับนั้นขายดีขึ้น

Mueller & Kameron (1994) ศึกษาแรงจูงใจในการเลือกเปิดรับหนังสือพิมพ์ออนไลน์ พบว่าผู้อ่านนิยมอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ เนื่องจากความสามารถในการใช้บริการหาข้อมูลข่าวสารได้ตลอด 24 ชั่วโมง และพบว่าผู้อ่านหนังสือพิมพ์ที่มีการเปิดรับสื่อออนไลน์มากขึ้น จะมีแนวโน้มที่จะใช้บริการหนังสือพิมพ์ออนไลน์มากขึ้น นอกจากนี้ ผู้อ่านข่าวยังชอบค้นหาข้อมูลข่าวสารผ่านอินเทอร์เน็ตมากกว่าการหาข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์

มณฑิรา อินคชสาร (2539) ศึกษาพบว่า ผู้อ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์เลือกอ่านข่าวตามความสนใจของแต่ละบุคคล เนื่องจากการนำเสนอข่าวในหนังสือพิมพ์ออนไลน์เป็นแบบเรียงกันไปทีละหัวข้อ ไม่ได้เน้นความสำคัญกับข่าวใดเหมือนเช่นข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์ และเมื่อวัดความจำของผู้อ่านข่าวทั้งสองรูปแบบ พบว่าผู้อ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์จดจำเนื้อหาของข่าวได้มากกว่าและจดจำได้ถูกต้องกว่าการอ่านข่าวจากหน้าหนังสือพิมพ์

คมสัน รัตนะสิมากุล (2540) ศึกษาพบว่าผู้อ่านข่าวจากสื่อคอมพิวเตอร์ประเมินความน่าเชื่อถือข่าวสารจากสื่อหนังสือพิมพ์คอมพิวเตอร์สูงกว่าข่าวจากสื่อหนังสือพิมพ์ ด้วยเหตุผลจากคุณลักษณะทางด้านบวกของสื่อ เช่น มีความฉลาด เชี่ยวชาญน่าเชื่อถือ ผู้อ่านจึงให้ความเชื่อถือกับข่าวสารที่เปิดรับจากหน้าจอคอมพิวเตอร์มากกว่าหน้าหนังสือพิมพ์

กาญจนา กาญจนทวี (2542) ศึกษาความพึงพอใจในการเลือกรับสารจากหนังสือพิมพ์ออนไลน์ไทย พบว่าผู้อ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์มีความพึงพอใจการรายงานข่าวที่สดใหม่ทันเหตุการณ์มากที่สุด รองลงมาคือ ความหลากหลายของข้อมูลในเว็บไซต์, ความรวดเร็วของการได้มาซึ่งข่าวสารที่ต้องการ, ความละเอียดของข่าว, และความถูกต้องของข้อมูล ตามลำดับ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้งานผ่านการสื่อสารบนอินเทอร์เน็ต

Jagodzinski & Clarke (1988) กล่าวว่า การสร้างปฏิสัมพันธ์กับคอมพิวเตอร์ได้นั้น ผู้ใช้งานต้องเป็นผู้ที่มีทัศนคติทางบวกกับคอมพิวเตอร์ สามารถใช้งานคอมพิวเตอร์ได้ดี มีพื้นฐานทางความรู้และมีประสบการณ์พอสมควร รวมทั้งปัจจัยแวดล้อมทางสังคมและสิ่งแวดล้อมของแต่ละบุคคลมีส่วนผลักดันให้ผู้ใช้งานมีปฏิสัมพันธ์กับคอมพิวเตอร์ รวมถึงการแสดงความคิดเห็นบนเว็บบอร์ด

จากงานวิจัยของ Martin V. Olsen (1998) ศึกษาเรื่อง "How the Internet Impact the Lives of Its Users" พบว่าการใช้อินเทอร์เน็ตมีประโยชน์ต่อสังคมในแง่การเป็นแหล่งแสดงความคิดเห็น ซึ่งอาจทำได้จำกัดหากทำการสื่อสารแบบเผชิญหน้า (Face-to-face communication) การแสดงความคิดเห็นผ่านสื่ออินเทอร์เน็ตทำได้หลายทาง เช่น กระดานข่าว ห้องสนทนา ICQ หรือ E-Mail และอินเทอร์เน็ตเป็นสื่อที่ช่วยเปิดโลกทัศน์ของบุคคล เปิดโอกาสให้ผู้สื่อสารได้ทำความรู้จักกับผู้อื่นในทั่วทุกมุมโลก

Joan Korenman and Nancy Wyatt (อ้างถึงใน Patricia Wallace, 1999) ทำแบบสำรวจเกี่ยวกับผู้ใช้อินเทอร์เน็ต เพื่อศึกษาถึงข้อผูกมัดของผู้แสดงความคิดเห็นที่สามารถดึงหรือรวมกลุ่มคน (Groups) ที่มีแนวคิดเป็นของตนเองเข้าด้วยกัน ผลการศึกษาพบว่าข้อมูล (Information) ความรู้สึกเป็นชุมชน (Sense of community) และการถกเถียงถึงประสบการณ์ส่วนตัว (discussion of personal

experience) เป็นสิ่งที่สร้างความพอใจและเป็นประโยชน์สำหรับการรวมกลุ่ม และการศึกษานี้แสดงให้เห็นว่าเรื่องที่น่ามาพูดถึงในอินเทอร์เน็ตค่อนข้างจะมีเสรี บางเรื่องสร้างความเป็นปฏิปักษ์ต่อกัน การแสดงความไม่เห็นด้วย หรือการถกเถียงกันเกี่ยวกับเรื่องที่ละเอียดอ่อน (Sensitive issue) หรือเรื่องส่วนตัว (Personal issue) ดูจะเป็นเรื่องธรรมดาสำหรับโลกไซเบอร์

Starr Romanne Hitz and Murray Turoff (อ้างถึงใน Patricia Wallace, 1999) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการแสดงความรู้สึกของคนโดยเปรียบเทียบระหว่างผู้ที่แสดงความรู้สึกผ่านสื่อคอมพิวเตอร์กับผู้สนทนากันแบบเผชิญหน้า ผลที่ได้พบว่ากลุ่มคนที่สื่อสารผ่านคอมพิวเตอร์มักจะแสดงความรู้สึกที่ไม่เห็นด้วยมากกว่า และพบว่าการบรรเทาความตึงเครียดมีค่อนข้างน้อย ทำให้สถานการณ์เหล่านั้นยิ่งเลวร้ายลงไปอีก

เพ็ญพรรณ วิจิทธิ (2544) ศึกษารูปแบบวาทกรรมที่เกิดขึ้นบน Bulletin Board ของเว็บไซต์พันธทิพย์ และพบว่ารูปแบบทางภาษาที่ใช้ส่วนใหญ่เป็นคำรุนแรงหรือหยาบคาย เมื่อเกิดความขัดแย้งขึ้น และพบรูปแบบการแสดงความคิดเห็นเชิงขัดแย้ง ซึ่งมีรูปแบบที่ไม่แน่นอนคงที่ ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นส่วนมากเป็นเรื่องของอุดมการณ์ทางการเมือง สังคม และศาสนา ผ่งไว้ด้วยความเชื่อ ทศนคติ ค่านิยม และอุดมการณ์ทางความคิดไว้มาก

ปัทมากริช ไร่รัมย์ (2547) ศึกษาคุณลักษณะประชาธิปไตยในการสื่อสารผ่านเว็บบอร์ด พบว่าวัตถุประสงค์หลักในการใช้งานบนเว็บบอร์ดเพื่อแสวงหาความรู้ เพื่อการสื่อสาร และเพื่อผ่อนคลายตามลำดับ และพบว่ากลุ่มตัวอย่างรับรู้ต่อประสิทธิภาพของเว็บบอร์ดว่ามีศักยภาพเพียงพอในการจรรโลงประชาธิปไตย ส่วนข้อมูลข่าวสารบนเว็บบอร์ดรับรู้ว่ามีประสิทธิภาพแต่ไม่ถึงขั้นนำไปใช้ส่งเสริมประชาธิปไตย และผู้ใช้เป็นอุปสรรคที่ทำให้เว็บบอร์ดไม่สามารถพัฒนาสังคมประชาธิปไตยได้อย่างเต็มที่

นิยามศัพท์

เว็บไซต์ (Web Site) หมายถึง พื้นที่หนึ่งๆ ที่ลักษณะการทำงานเชื่อมโยงเข้ากับอินเทอร์เน็ต โดยผู้ใช้จำเป็นต้องทราบถึงชื่อของเว็บไซต์นั้นๆ เพื่อให้สามารถเข้าถึงเว็บไซต์ที่ต้องการได้ถูกต้อง ในงานวิจัยชิ้นนี้จะกล่าวถึง เว็บไซต์ผู้จัดการออนไลน์ (www.manager.co.th) ซึ่งเป็นเว็บไซต์หนังสือพิมพ์ออนไลน์ที่ให้บริการการรายงานข่าวที่เปลี่ยนแปลงข้อมูลตลอด 24 ชั่วโมง

เว็บบอร์ด (Webboard) หมายถึง พื้นที่สาธารณะที่ผู้จัดการออนไลน์ให้บริการสำหรับผู้อ่านข่าวในเว็บไซต์ เพื่อใช้เป็นเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน หลังจากการอ่านข่าวที่แต่ละบุคคลให้ความสนใจ

ปัญหาทางจริยธรรม (Ethical Problem) หมายถึง ปัญหาทางจริยธรรมที่ผู้วิจัยนำแนวคิดของ Margo Kingston เกี่ยวกับจริยธรรมบนอินเทอร์เน็ต และลักษณะปัญหาทางจริยธรรมที่พบบนเว็บบอร์ดโดยอิงกับหลักคุณธรรม ดวงเด่น นุเรมรัมย์ มาผสมผสานกัน เพื่อใช้เป็นหลักในการวิเคราะห์ของงานวิจัยชิ้นนี้ โดยแจกแจงเป็น 5 ลักษณะ ได้แก่ ปัญหาการลบลู่ดูหมิ่น ปัญหาการขาดเหตุผล ปัญหาความก้าวร้าว ปัญหาการขาดแหล่งอ้างอิง และปัญหาการใช้เนื้อหาทางศาสนาเพื่อโจมตีผู้อื่น